

het project **Koe & Wij**

Zestig veehouders zoeken komende twee jaar uit wat weidegang op het eigen bedrijf betekent. Het zijn bedrijven die in toenemende mate belemmeringen ervaren op het gebied van kleine huiskavel, automatisch melksysteem, koppelgrootte en hoge melkproductie. Veeveelt volgt deze weideperiode hun ervaringen op de voet. Ditmaal de introductie van de deelnemer uit de groep 'Weidegang en grote koppels'.

'Weiden past bij ons'

Ook bij verdere schaalvergroting blijft weidegang het streven van familie De Boer

De bedrijfsontwikkeling houdt de 160 koeien van de familie De Boer niet in de stal. De familie De Boer deelt haar ervaringen in de groep 'Grote koppels' van het project Koe & Wij. 'De uren dat de koeien buiten lopen, moeten ze effectief weiden', aldus Jan Rienk de Boer.

Weidegang past bij ons. Onze koeien weten niet beter, ze zijn altijd naar buiten gegaan. Ook bij verdere uitbreiding van het bedrijf is het uitgangspunt dat we onze koeien blijven weiden.' De uitspraken van melkveehouder Jan de Boer (61) uit Drachtstercompagnie zijn helder. Samen met zijn vrouw Wieke (59) en hun zonen Jan Rienk (35) en Gosse (33) melken ze 160 koeien, die vanaf begin april een belangrijk deel van het rantsoen bijeengrazen. 'Met de toename van het aantal koeien is het beweidingsplan wel gewijzigd', geeft Gosse aan. 'Tot het moment dat we rond de honderd koeien melken, pasten we in de zomer dag en nacht beweiding toe. Daarna zijn we de koeien 's nachts binnen gaan houden. Het werd steeds lastiger om het aanbod van gras op de behoefte van het grote koppel koeien af te stemmen.'

Natuurlijke obstakels

Kort na de ochtendmelking gaat het grote koppel koeien het land in. 'Ze blijven acht uur buiten', verduidelijkt Jan. 'Bij beperkt weiden staat elk uur weidegang voor één kilogram droge stof per koe. Dat betekent dat de koeien in de zomer acht kilo droge stof uit weidegras halen en de rest opnemen in de stal.' Hoeveel deze rest exact is, kan Jan niet aangegeven, omdat het voer in de stal niet gewogen wordt. 'Vorig jaar voerden we een paar kilo mais en haalden

we iedere dag een wagen vers gras. We voeren dusdanig dat de voergang iedere morgen leeg is. Daardoor gaan de koeien met een hongerig gevoel naar buiten. De uren dat ze buiten lopen, moeten ze effectief weiden', aldus Jan Rienk. 'Weidegang betekent voor ons lage voerkosten, omdat we minder een goedkoper krachtvoer kunnen voeren.'

Rondom het bedrijf ligt een 55 hectare grote huiskavel die via een verhard pad goed bereikbaar is. De percelen variëren in oppervlakte van 1,5 tot 5 hectare. Het grasaanbod en de koppelgrootte bepalen de uiteindelijke perceelsomvang. 'Degene die de koeien haalt, zet meteen de draad voor de volgende dag op de juiste plaats', legt Jan de dagelijkse werkzaamheden uit. 'Het streven is dat de koeien iedere dag een nieuw perceel krijgen. Gemiddeld

bedrijfsbeweidingsplan

Naam: Jan, Gosse en Jan Rienk de Boer
Aantal koeien: 160 koeien
Kg melkquotum: 1.300.000 kg
Oppervlakte: 77 hectare gras, 19 hectare mais
Grondsoort: zand en moer-/veengronden
Weideseizoen: april-september
Systeem: B1, iedere dag omweiden
Knelpunt: vertrappingsgevoelige grond
Oplossing: koeien maximaal een dag op een perceel

betekent dat een oppervlakte van ongeveer twee hectare.'

De huiskavel wordt doorsneden door verschillende wijken, grote sloten en elzensingels. 'We weten niet beter', aldus Jan over deze natuurlijke obstakels. 'Je leert ermee werken, ze horen in het landschap. Het voordeel is dat we een meermansbedrijf hebben. Daardoor kan er één persoon gaan melken, de ander kan de koeien halen en de draad verzetten. Die extra arbeid valt dan wel mee.'

Een deel van de veen- en zandgronden is vertrappingsgevoelig. Dat kan in natte zomers voor problemen zorgen. 'We houden koeien maximaal één dag op een perceel', legt Gosse uit. 'Maar op deze moergronden moet je schade door vertrapping wel eens accepteren. Als het echt te nat wordt, dan houden we de koeien een aantal dagen binnen. Omdat we toch al 's nachts op stal voeren, is dat geen probleem.'

Ureumgetal

Een deel van de percelen is ingezaaid met een gras-klavermengsel. 'Klaver compenseert het lage bemestingsregime dat wij hanteren, maar het nadeel van klaver is dat het geen draagkracht creëert. Bovendien is het lastig om bij weiden in een klaverperceel het ureumgetal beneden de dertig te houden', aldus Jan.

Mais is de constante factor in het rantsoen en zorgt voor een stabiele productie. Het rollend jaargemiddelde ligt rond de 8500 kg melk met 4,50% vet en 3,50% eiwit, terwijl vorig jaar het ureumgetal gemiddeld 23 bedroeg.

Een nieuwe stal in aanbouw met honderd extra ligplaatsen geeft de toekomstrichting aan. 'We willen groeien, maar ook dan blijven de koeien buiten', besluit Jan. 'Misschien dat in de toekomst alleen de

projectregisseur grote koppels **Durk Durksz**

'Veehouders met daadkracht'

De bedrijfsgrootte binnen de groep 'Grote koppels' van het project Koe & Wij varieert van 100 tot 180 koeien. De deelnemers worden door projectregisseur Durk Durksz omschreven als 'vee-houders met daadkracht, ondernemers van het type niet zeuren, maar aan de slag.'

Durksz organiseerde inmiddels drie bijeenkomsten van de acht die dit jaar gepland staan. 'Er bestaan geen standaardoplossingen om grote koppels te weiden. De ervaring binnen de groep is dat vooral een goede organisatie belangrijk is. Er wordt te snel gezegd dat weidegang niet past bij grote koppels.' Een lage kostprijs wordt binnen de groep als hoofdreden aangedragen om te weiden. 'Imago staat op de tweede plaats. De centrale vraag binnen deze groep is hoe we de koe in de weide houden bij verdere bedrijfsontwikkeling. Want dat deze veehouders in de toekomst nog meer koeien melken, is wel duidelijk.'

laagproductieve dieren naar buiten gaan, maar het is in elk geval niet afhankelijk van de grootte van het quotum of we koeien laten weiden.'

Jaap van der Knaap